

Socialdepartementet

Konsekvenser av justerade åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem, S2021/02250

Pensionsmyndigheten har inga invändningar mot den beskrivning som ges i promemorian av de förväntade ekonomiska konsekvenserna av de höjda pensionsrelaterade åldersgränserna 2023 och 2026. Pensionsmyndigheten saknar emellertid en bredare ekonomisk analys utifrån de beteendeförändringar som kan förväntas när åldersgränserna ändras.

Pensionsmyndigheten har tidigare genom myndighetens remissvar gällande promemorian *Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem* (Ds 2019:2) uttryckt stöd för förslagen samt redovisat konsekvenser för Pensionsmyndighetens verksamhet med anledning av höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem.¹ Genom höjda åldersgränser blir pensionssystemet bättre anpassat till en verklighet där vi lever allt längre. Pensionsmyndigheten bedömer alltså att föreslagna åldershöjningar är nödvändiga för att åstadkomma ett demografiskt hållbart pensions- och socialförsäkringssystem. Det är mot denna bakgrund Pensionsmyndigheten lämnar följande synpunkter.

Pensionsmyndigheten delar de bedömningar som görs i promemorian kring i vilken riktning den offentliga sektorns sparande och inkomster går och hur utgifterna förändras för olika socialförsäkringsförmåner med anledning av de ändrade åldersgränserna från 65 till 66 år.

I promemorian beskrivs direkta ekonomiska konsekvenser av de ändrade åldersgränserna inom socialförsäkrings- och skattelagstiftningen. I de antaganden som görs antas däremot inga beteendeförändringar inträda angående pensionsuttag vid 65 års ålder för de individer som enbart har inkomstgrundad pension. Dessa individer påverkas visserligen inte av åldershöjningen för grundskyddet inom pensionssystemet, men kan ändå komma att påverkas av en ändrad norm i samhället om när en individ förväntas gå i pension.

Pensionsmyndigheten bedömer att flera faktorer än de faktiska åldershöjningarna i pensionssystemet påverkar normen rörande individers pensionsbeslut. Som exempel kan nämnas det förhöjda grundavdraget för 65- respektive 66-åringar, vilket innebär att det skattemässigt är fördelaktigt att skjuta på sitt pensionsuttag. Både de individer som får grundskyddsförmåner och de som enbart får inkomstgrundade pensioner påverkas av denna regeländring. Dessutom har omgivningens attitydförändringar

¹ VER 2019:64 som utgör Pensionsmyndighetens remissvar avseende Ds 2019:2

betydelse för äldres arbetskraftsutbud. En förändrad pensionsnorm generellt bland blivande pensionärer bedömer Pensionsmyndigheten som sannolik och en uppskattning av de ekonomiska konsekvenserna av detta saknas i promemorian. Eftersom ett av syftena med åldershöjningen i pensionssystemet är att generellt bryta normen med pensionsuttag vid 65 års ålder anser Pensionsmyndigheten att det är angeläget att även beskriva de ekonomiska konsekvenserna av en förändrad norm.

I Sverige valde 41 procent av de som var födda åren 1952–1953 och som var berättigade till enbart inkomstgrundad pension att ta ut sin pension vid 65 års ålder. För tidigare födelsegrupper är andelen något högre. Det finns därmed en tydlig norm att ta ut pension vid 65 års ålder trots att Sverige har en flexibel pensionsålder. Svensk och internationell forskning visar att den genomsnittliga faktiska pensionsåldern ökar med 20–50 procent av en given pensionsåldershöjning.² Även om det alltså finns en osäkerhet kring hur mycket och hur snabbt normen för uttag av pension generellt förändras, bedömer Pensionsmyndigheten att ett rimligt antagande i den nu aktuella konsekvensanalysen skulle kunna vara att 25 procent av de individer som idag tar ut sin pension vid 65 års ålder, fortsätter att arbeta ett år till och tar ut sin ålderspension ett år senare.

Med hänsyn till det ovan sagda anser Pensionsmyndigheten att det skulle vara av stort värde om det fortsatt sker en belysning även av det faktum att hushållens, statens och kommunernas inkomster ökar vid en förändrad pensionsnorm för pensionsgruppen i stort och inte bara för de som kan göra anspråk på grundskyddsförmåner. Därutöver förväntas utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten bli lägre på kort sikt om fler skjuter på sitt uttag av pension. Detta får en positiv effekt på den offentliga sektorns finansiella sparande, vilket också bör belysas.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Daniel Barr efter föredragning av verksamhetsutvecklare Kristin Paulsson. I beredningen av ärendet har enhetscheferna Martina Irving och Kent Larsson samt jurist Johan Schütt och analytiker Stefan Granbom deltagit. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Kajsa Möller, Lena Aronsson, Ole Settergren, Magnus Rodin, Erik Fransson, Bengt Blomberg, Carl-Magnus Löfström och tillförordnad avdelningschef Biljana Lajic deltagit.

Daniel Barr

Kristin Paulsson

---

² Om effekter på arbetsutbud och pensionering av förändringar av pensionsåldern – en forskningsöversikt, Pensionsåldersutredningen (S 2011:05)